

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 189 (XXXIII) — Nr. 58

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Mărți, 19 ianuarie 2021

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
	ACTE ALE SENATULUI	
2.	— Decizie privind convocarea Senatului în sesiune extraordinară	2
	DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
	Decizia nr. 747 din 20 octombrie 2020 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale și ale art. 172 alin. (12) din Codul de procedură penală	3–7

A C T E A L E S E N A T U L U I**PARLAMENTUL ROMÂNIEI****SENATUL****DECIZIE****privind convocarea Senatului în sesiune extraordinară**

În temeiul dispozițiilor art. 66 alin. (2) și (3) și ale art. 115 alin. (5) din Constituția României, republicată, precum și ale art. 84 din Regulamentul Senatului, aprobat prin Hotărârea Senatului nr. 28/2005, republicat, cu modificările și completările ulterioare,

președintele Senatului d e c i d e:

Articol unic. — Se convoacă Senatul în sesiune extraordinară, în data de 19 ianuarie 2021, ora 14,00. Proiectul ordinii de zi și proiectul programului de lucru sunt prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezenta decizie.

PREȘEDINTELE SENATULUI

ANCA DANA DRAGU

București, 19 ianuarie 2021.

Nr. 2.

ANEXĂ

**PROIECTUL ORDINII DE ZI
ȘI PROIECTUL PROGRAMULUI DE LUCRU AL SENATULUI
pentru sesiunea extraordinară din data de 19 ianuarie 2021**

— sesiune extraordinară —

I. Proiectul ordinii de zi

— Informare cu privire la proiectele de legi privind aprobarea unor ordonanțe de urgență ale Guvernului

— Proiect de hotărâre pentru modificarea Hotărârii Senatului nr. 124/2020 privind aprobarea componenței numerice și nominale a comisiilor permanente ale Senatului

II. Proiectul programului de lucru

Marți, 19 ianuarie 2021

ora 14,00 — Lucrări în plenul Senatului

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 747**

din 20 octombrie 2020

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale și ale art. 172 alin. (12) din Codul de procedură penală

Valer Dorneanu	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Marian Enache	— judecător
Daniel Marius Morar	— judecător
Mona-Maria Pivniceru	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Cristina Teodora Pop	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Răzvan Horațiu Radu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale și ale art. 172 alin. (1) din Codul de procedură penală, excepție ridicată de Societatea Zilanrom Trading — S.R.L. din Afumați și Ozturk Saim în Dosarul nr. 61/116/2016 al Tribunalului Călărași — Secția penală, care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 454D/2018.

2. La apelul nominal răspunde autorul excepției Ozturk Saim, asistat de domnul avocat Marius Murea din cadrul Baroului București. Lipsesc celelalte părți. Procedura de citare este legal îndeplinită. Magistratul-asistent referă asupra faptului că, în dosarul strigat, este prezent domnul interpret de limbă turcă Gengizler Ceyhun.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul domnului avocat Marius Murea, care pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate. Se arată că raportul de constatare la care face referire textul criticat este întocmit de un expert care nu prezintă garanțiile de independență, întrucât are o dublă subordonare, pe de o parte, față de Ministerul Justiției, care stabilește obiectivele expertizei, iar, pe de altă parte, față de Agenția Națională de Administrare Fiscală, instituție care îl salarizează. Se susține că persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni de evaziune fiscală nu are posibilitatea de a contesta concluziile raportului de constatare, prevăzut la art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005, sau de a propune obiective ale acestui raport, astfel că, la momentul procesual la care, în calitate de inculpat, aceasta poate beneficia de o reducere a pedepsei, respectiv până la primul termen de judecată, nu este stabilit clar un prejudiciu cert. Se arată că, potrivit art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, achitarea unui prejudiciu nedatorat nu este echitabilă. Se susține încălcarea prin textul criticat a prevederilor constituționale ale art. 16 și 24 din Constituție.

4. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției de neconstituționalitate. Se susține că legiuitorul a prevăzut, prin dispozițiile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005, o condiție pentru reducerea pedepsei referitoare la plata prejudiciilor cauzate prin săvârșirea infracțiunii până la primul termen de judecată, dar că această condiție nu creează discriminare între justițiabili, întrucât persoana care beneficiază de cauza de reducere a pedepsei se supune rigorii anterior menționate, a achitării prejudiciului, aspect care constituie o

diferență obiectivă și rezonabilă. Se arată că dispozițiile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 nu afectează nici dreptul la apărare, întrucât inculpatul aflat în ipoteza prevăzută prin textul criticat poate beneficia de servicii de apărare, având asigurate toate garanțiile specifice acestui drept fundamental. În subsidiar, se apreciază că autorul critică, mai degrabă, modalitatea de aplicare a prevederilor legale criticate, aspect ce nu reprezintă o problemă de constituționalitate.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 7 martie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 61/116/2016, **Tribunalul Călărași — Secția penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale și ale art. 172 alin. (1) din Codul de procedură penală**, excepție ridicată de Societatea Zilanrom Trading — S.R.L. din Afumați și Ozturk Saim într-o cauză având ca obiect stabilirea vinovăției autorilor excepției pentru săvârșirea unor infracțiuni de evaziune fiscală.

6. **În motivarea excepției de neconstituționalitate** se susține că infracțiunea de evaziune fiscală este o infracțiune de prejudiciu, iar întinderea acestuia din urmă este esențială a fi stabilită, de vreme ce legiuitorul a prevăzut la art. 9 alin. (2) și (3) din Legea nr. 241/2005 două variante agravate ale infracțiunii analizate, al căror tratament sancționator diferă în funcție de valoarea prejudiciului produs. Se susține că între prejudiciul stabilit în cursul urmăririi penale și cel stabilit prin soluționarea laturii civile a cauzei există o corelație de tipul parte-întreg, motiv pentru care, în jurisprudență, s-a stabilit că disjungerea acțiunii civile în cazul infracțiunii de evaziune fiscală nu poate conduce la soluționarea corectă a acțiunii penale, întrucât, la rezolvarea acțiunii penale, pentru stabilirea gradului de pericol social concret al faptei și, în consecință, pentru individualizarea pedepsei, prezintă importanță existența și întinderea prejudiciului. Se arată că prejudiciul astfel determinat este susceptibil să genereze o suită de consecințe ale răspunderii penale, cele mai importante fiind stabilirea încadrării juridice, stabilirea întinderii măsurilor asigurătorii și individualizarea pedepsei. Pentru acest motiv, se arată că efectuarea unei expertize în vederea stabilirii întinderii prejudiciului este absolut necesară pentru o corectă soluționare a cauzei, nefiind suficientă întocmirea unui raport de constatare tehnico-științifică de către inspectorii antifraudă, potrivit practicii judiciare actuale. Se arată că, în prezenta cauză, a fost elaborat un raport de constatare tehnico-științifică, dar că a fost respinsă cererea de efectuare a unei expertize financiar-contabile, aspect care, conform art. 172 din Codul de procedură penală, ar trebui să determine nulitatea raportului de constatare tehnico-științifică și a ordonanței prin care s-a dispus efectuarea acesteia de către funcționarii Agenției Naționale de Administrare Fiscală. Se susține că, pentru stabilirea unui prejudiciu cert, se impune efectuarea unei expertize financiar-contabile, cel mai târziu, în

cursul judecătii. Se arată însă că o astfel de expertiză poate fi dispusă după primul termen de judecată, când va fi prea târziu pentru ca autorii excepției, în cazul unei presupuse condamnări, să poată beneficia de reducerea pedepsei, conform textului criticat. Se arată că din interpretarea prevederilor art. 3 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative nu reiese că angajații Direcției de combatere a fraudelor au dreptul să efectueze constatări tehnico-științifice. În aceste condiții, se susține că prevederile legale criticate sunt neconstituționale, întrucât, pentru a beneficia de reducerea la jumătate a limitelor de pedeapsă prevăzute la art. 8 și 9 din Legea nr. 241/2005, inculpatul trebuie să acopere integral pretențiile părții civile în cursul urmăririi penale sau în cursul judecătii, până la primul termen de judecată. Iar, conform doctrinei, acordarea unui nou termen de judecată, peste primul termen fixat în cauză, pentru a se face dovada plății prejudiciului este nelegală. Așa fiind, se susține că orice termen la care procedura de citare este legal îndeplinită constituie un al doilea termen de judecată, iar momentul procesual până la care trebuie achitat prejudiciul este depășit. Mai mult, se arată că, potrivit aceleiași doctrine, acordarea unui nou termen pentru plata integrală a prejudiciului, în condițiile în care o parte a prejudiciului a fost plătită anterior, ar echivala cu plata acestuia în rate, aspect care nu este prevăzut de art. 10 din Legea nr. 241/2005. Se susține, de asemenea, că, potrivit art. 172 alin. (12) din Codul de procedură penală, inculpatul poate solicita efectuarea unei expertize, dar că aceste cereri, de obicei, sunt respinse de către instanțele de judecată. Se arată că, în aceste condiții, inculpații nu pot beneficia de stabilirea unui prejudiciu cert, până la primul termen de judecată, acesta fiind stabilit exclusiv pe baza raportului de constatare, și nu ca urmare a efectuării unei expertize de specialitate. Se susține că prin raportul de constatare, de cele mai multe ori, valoarea prejudiciului este greșit stabilită, la un quantum mai mare, care, apoi, este diminuat în urma efectuării expertizei. Or, se susține că, potrivit art. 16 din Constituție, orice inculpat are dreptul să fie acuzat ca urmare a stabilirii valorii reale a prejudiciului produs prin comiterea unei infracțiuni. Se susține, totodată, că dispozițiile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 încalcă dreptul la apărare, prin faptul că obligă inculpatul să recunoască întinderea unui prejudiciu calculată exclusiv pe baza unui raport de constatare, pentru a beneficia de cauza de reducere a pedepsei. Pentru aceste motive, se susține că este necesar ca inculpatului să i se acorde posibilitatea de a achita prejudiciul produs prin infracțiunea de evaziune fiscală și ulterior primului termen de judecată, până la începerea dezbaterilor, sau chiar și în apel, până la rămânerea în pronunțare a instanței de judecată. Se susține că o astfel de soluție legislativă ar fi în acord cu scopul urmărit de legiuitor prin reglementarea art. 10 din Legea nr. 241/2005, acela de recuperare integrală a prejudiciului produs prin comiterea infracțiunilor prevăzute la art. 8 și 9 din Legea nr. 241/2005. Se arată că, deși recuperarea integrală a prejudiciului constituie o circumstanță atenuantă judiciară, conform art. 75 alin. (2) din Codul penal, reținerea acesteia este facultativă și nu înlătură viciul de neconstituționalitate anterior precizat. Se mai susține că există o diferență esențială și între recunoașterea valorii prejudiciului, conform art. 10 din Legea nr. 241/2005, și recunoașterea învinuirii, potrivit art. 375 din Codul de procedură penală. Se arată că, prin această din urmă procedură, inculpatul recunoaște faptele reținute în sarcina sa și solicită ca judecata să aibă loc numai pe baza probelor administrate în cursul urmăririi penale și a înscrisurilor prezentate de părți și de persoana vătămată, în timp ce, conform textului criticat, inculpatul este obligat să recunoască valoarea unui prejudiciu. Se susține că este profund inechitabil ca inculpatul să fie obligat

să recunoască și să achite un prejudiciu fictiv doar pentru a beneficia de dispozițiile art. 10 din Legea nr. 241/2005 și, de asemenea, că este inechitabil ca acesta să fie obligat ca, până la primul termen de judecată, să achite o sumă de bani mult mai mare, la concurența valorii cu prejudiciul ce va fi stabilit printr-o expertiză efectuată în cursul judecătii.

7. **Tribunalul Călărași — Secția penală** opinează că temeinicia criticilor de neconstituționalitate va fi analizată de către Curtea Constituțională, în condițiile în care primul termen de judecată la instanță poate fi apreciat incorect ca termen de decădere, atunci când, în opinia inculpaților, prejudiciul nu este stabilit corect, iar efectuarea unei expertize se impune cu necesitate la instanță cu depășirea temporală a sintagmei „primul termen de judecată”.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile reprezentantului autorului excepției, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie, conform încheierii de sesizare, dispozițiile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale și ale art. 172 alin. (1) din Codul de procedură penală. Din analiza excepției de neconstituționalitate, Curtea reține că autorii critică, în realitate, prevederile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 672 din 27 iulie 2005, și ale art. 172 alin. (12) din Codul de procedură penală, care au următorul cuprins:

— Art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005: *„În cazul săvârșirii unei infracțiuni de evaziune fiscală prevăzute la art. 8 și 9, dacă în cursul urmăririi penale sau al judecătii, până la primul termen de judecată, inculpatul acoperă integral pretențiile părții civile, limitele prevăzute de lege pentru fapta săvârșită se reduc la jumătate.”;*

— Art. 172 alin. (12) din Codul de procedură penală: *„După finalizarea raportului de constatare, când organul judiciar apreciază că este necesară opinia unui expert sau când concluziile raportului de constatare sunt contestate, se poate dispune efectuarea unei expertize.”.*

12. Se susține că textele legale criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 16 cu privire la egalitatea în fața legii și ale art. 24 referitor la dreptul la apărare.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 au mai fost supuse controlului de constituționalitate, ocazii cu care au fost pronunțate Decizia nr. 1.053 din 9 octombrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 767 din 14 noiembrie 2008, Decizia nr. 1.594 din 26 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 32 din 15 ianuarie 2010, Decizia nr. 1.564 din 7 decembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 88 din 2 februarie 2011, Decizia nr. 318 din 18 aprilie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 9 mai 2006,

Decizia nr. 647 din 19 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 494 din 18 iulie 2012, Decizia nr. 802 din 3 iulie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 1 august 2008, Decizia nr. 638 din 28 iunie 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 581 din 23 august 2007, și Decizia nr. 179 din 28 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 390 din 20 mai 2019.

14. Prin jurisprudența mai sus menționată, spre exemplu, prin Decizia nr. 179 din 28 martie 2019, paragrafele 31—38, Curtea a reținut că dispozițiile legale criticate reglementează cu privire la introducerea unei cauze de reducere a pedepsei, urmărindu-se facilitarea recuperării la bugetul statului a creanțelor rezultate prin săvârșirea faptelor de evaziune fiscală și, corelativ, atenuarea regimului sancționator pentru persoanele care contribuie la recuperarea lor. S-a arătat că dreptul la reducerea limitelor de pedeapsă prevăzut de textul legal criticat nu este un drept fundamental și, în temeiul art. 73 alin. (3) lit. h) din Legea fundamentală, legiuitorul este liber să stabilească un regim sancționator în vederea recuperării prejudiciului cauzat prin faptele incriminate ca infracțiuni. S-a reținut, totodată, că tocmai în aplicarea acestui text constituțional legiuitorul a reglementat, în art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005, o cauză de reducere a pedepsei prevăzute de lege pentru fapta săvârșită, în situația în care în cursul urmăririi penale sau al judecării, până la primul termen de judecată, inculpatul acoperă integral pretențiile părții civile. Curtea a constatat că aceasta constituie o măsură de politică penală determinată de specificul infracțiunilor de evaziune fiscală, respectiv de necesitatea recuperării, cu celeritate, a sumelor datorate bugetului general consolidat, și nu este de natură să aducă atingere dreptului la un proces echitabil.

15. Faptul că de reducerea limitelor pedepsei prevăzute de lege beneficiază numai inculpatul care acoperă integral prejudiciul cauzat în cursul urmăririi penale sau al judecării, până la primul termen de judecată, nu are semnificația îngrijirii accesului liber la justiție. S-a arătat că cel în cauză are posibilitatea de a se adresa instanțelor judecătorești, în cazul în care consideră că drepturile, libertățile sau interesele sale legitime au fost încălcate, și de a beneficia de toate garanțiile procesuale prevăzute de lege, inclusiv în ceea ce privește latura civilă a cauzei, având, în concordanță cu imperativele dreptului la un proces echitabil, deplina libertate să demonstreze în fața instanței de judecată — singura care în temeiul competenței sale constituționale, astfel cum este consfințită aceasta de prevederile art. 126 din Legea fundamentală, poate decide pe baza probelor administrate și asupra laturii civile — existența, inexistența, respectiv întinderea prejudiciului.

16. Prin urmare, Curtea a reținut că nu poate fi primită critica potrivit căreia partea civilă, respectiv statul român, prin Agenția Națională de Administrare Fiscală, are un drept absolut în stabilirea în mod unilateral a pretențiilor într-un proces ce are ca obiect săvârșirea unei infracțiuni de evaziune fiscală, întrucât, dimpotrivă, instanțele de judecată pot cenzura deciziile organelor de urmărire penală în ceea ce privește latura civilă a cauzei, neputând fi posibilă stabilirea/crearea unor plăți nedatorate către bugetul de stat.

17. Totodată, Curtea a arătat că principiul egalității în drepturi nu implică tratarea juridică uniformă a tuturor infracțiunilor, iar reglementarea unui regim sancționator în funcție de acoperirea prejudiciului cauzat prin infracțiunea săvârșită este expresia firească a principiului constituțional menționat, care impune ca la aceleași situații juridice să se aplice același regim, iar la situații juridice diferite tratamentul juridic să fie diferențiat. Astfel, este respectat principiul egalității în drepturi statuat prin art. 16 alin. (1) din Constituție, deoarece cauzele de reducere a pedepsei prevăzute de lege pentru faptele săvârșite se aplică fără nicio discriminare autorilor infracțiunii de evaziune fiscală

care au acoperit prejudiciul în condițiile reglementate de art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005.

18. De altfel, Curtea a reținut că, în orice proces penal, persoana vătămată hotărăște cu privire la cadrul procesual de realizare a pretențiilor sale, fie sesizând instanța civilă, fie alăturând acțiunea civilă acțiunii penale, în această din urmă ipoteză tot ea fiind în măsură să aleagă momentul exercitării dreptului de a reclama reparații prin mijlocirea organelor judiciare, cu respectarea însă a termenului-limită prevăzut de art. 20 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură penală, respectiv „până la începerea cercetării judecătorești”, care este legată de momentul administrării efective a probelor în fața instanței de fond.

19. Așadar, Curtea a constatat că nici procurorul și nici instanța nu pot limita disponibilitatea acțiunii civile și nu se pot subroga în drepturile persoanei vătămate, dar, potrivit art. 20 alin. (1) teza a doua din Codul de procedură penală, au obligația să informeze persoana vătămată că se poate constitui parte civilă în procesul penal, în condițiile art. 111 din Codul de procedură penală — la începutul primei audieri, când persoanei vătămate i se aduc la cunoștință drepturile și obligațiile sale —, în condițiile art. 353 din Codul de procedură penală — prin citarea persoanei vătămate pentru primul termen de judecată, cu mențiunea că se poate constitui parte civilă până la începerea cercetării judecătorești — și în cele ale art. 374 alin. (3) din Codul de procedură penală — care dispune că, la primul termen la care procedura de citare este legal îndeplinită și cauza se află în stare de judecată, președintele pune în vedere persoanei vătămate că se poate constitui parte civilă până la începerea cercetării judecătorești.

20. Prin urmare, Curtea a reținut că formularea cererii de constituire ca parte civilă declanșează acțiunea civilă, în același timp luând naștere și contraacțiunea (de apărare) celui sau celor împotriva cărora este îndreptată acțiunea civilă, subiect pasiv al acțiunii civile putând fi inculpatul sau partea responsabilă civilmente (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 257 din 26 aprilie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 472 din 22 iunie 2017, paragrafele 16—18).

21. Astfel, Curtea a constatat că, dată fiind natura infracțiunilor prevăzute de art. 8 și 9 din Legea nr. 241/2005, la care face trimitere art. 10 din aceeași lege, în aceste cauze parte civilă este întotdeauna statul român, iar, dacă partea civilă mărește sau micșorează întinderea pretențiilor și ulterior primului termen de judecată, până la terminarea cercetării judecătorești în primă instanță, aceasta nu înseamnă că textul legal criticat este lipsit de eficacitate, deoarece o eventuală mărire a acestor pretenții trebuie, pe de o parte, dovedită și, pe de altă parte, posibilitatea instanței de a face aplicarea art. 10 alin. (1) este condiționată numai de acoperirea pretențiilor părții civile astfel cum au fost ele exprimate și stabilite până la primul termen de judecată.

22. De asemenea, prin Decizia nr. 802 din 3 iulie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 580 din 1 august 2008, și Decizia nr. 750 din 21 noiembrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 74 din 3 februarie 2020, paragraful 14, Curtea, respingând ca neîntemeiată excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 10 din Legea nr. 241/2005, a statuat că principiul egalității în drepturi nu implică tratarea juridică uniformă a tuturor infracțiunilor, iar reglementarea unui regim sancționator în funcție de acoperirea prejudiciului cauzat prin infracțiunea săvârșită este expresia firească a principiului constituțional menționat, care impune ca la aceleași situații juridice să se aplice același regim, iar la situații juridice diferite tratamentul juridic să fie diferențiat. Din această perspectivă, nu este nicio diferență de tratament între persoana care a beneficiat în cursul urmăririi penale de efectuarea unei expertize și inculpatul căruia i s-a respins solicitarea de efectuare a unei expertize, întrucât

pot beneficia, cu respectarea aceluiași condiții impuse de lege, de reducerea limitelor de pedeapsă.

23. În ceea ce privește dispozițiile art. 172 alin. (12) din Codul de procedură penală, acestea au făcut obiectul unor critici de neconstituționalitate similare, Curtea Constituțională pronunțând, în acest sens, Decizia nr. 461 din 25 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 900 din 5 octombrie 2020, paragrafele 12—28, prin care a reținut că legea procesual penală în vigoare, în varianta inițială, reglementa exclusiv cu privire la dispunerea efectuării expertizei în cadrul procesului penal, efectuarea constatării tehnico-științifice fiind introdusă ulterior prin titlul III art. 102 pct. 116 din Legea nr. 255/2013 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală și pentru modificarea și completarea unor acte normative care cuprind dispoziții procesuale penale. Referitor la acestea, Curtea a reținut că regula este că atunci când organele judiciare, în cursul urmăririi penale, au nevoie de opinia unui expert pentru constatarea, clarificarea sau evaluarea unor fapte ori împrejurări ce prezintă importanță pentru aflarea adevărului în cauză se dispune efectuarea unei expertize, iar nu a unei constatări. Astfel, dispunerea efectuării constatării va fi întotdeauna excepția, aceasta putând fi realizată doar dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de art. 172 alin. (9) din Codul de procedură penală (Decizia nr. 87 din 13 februarie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 498 din 19 iunie 2019, paragrafele 17—19).

24. Totodată, Curtea a reținut că procedeul probatoriu numit „constatare” presupune examinarea unor situații de fapt, mijloace de probă sau persoane de către specialiști, medici legiști sau tehnicieni care funcționează în cadrul organului de urmărire penală ori în cadrul altor organe, când există pericol de dispariție a mijloacelor de probă sau de schimbare a unor situații de fapt ori este necesară lămurirea urgentă a unor fapte sau împrejurări ale cauzei. Așadar, ceea ce este specific în cazul constatării, ca mijloc de probă, este urgența, consemnarea anumitor elemente care constituie probe în procesul penal înainte ca acestea să dispară sau să fie distruse sub acțiunea timpului sau prin acțiunea persoanelor implicate.

25. De asemenea, Curtea a reținut că, potrivit art. 3 alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 74/2013 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea și reorganizarea activității Agenției Naționale de Administrare Fiscală, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, inspectorii antifraudă din cadrul Direcției de combatere a fraudelor efectuează, din dispoziția procurorului, constatări tehnico-științifice, care constituie mijloace de probă, în condițiile legii, investigații financiare în vederea indisponibilizării de bunuri, orice alte verificări în materie fiscală dispuse de procuror. Totodată, potrivit art. 4 alin. (1) din același act normativ, inspectorii antifraudă detașați în cadrul parchetelor își desfășoară activitatea sub autoritatea exclusivă a conducătorului parchetului în cadrul căruia funcționează.

26. În aceste condiții, Curtea a constatat că dispozițiile art. 172 din Codul de procedură penală prevăd că, în anumite cazuri, organul de urmărire penală poate solicita opinia unor specialiști care funcționează în cadrul organelor judiciare sau în afara acestora. Rapoartele de constatare întocmite de acești specialiști constituie, potrivit art. 97 alin. (2) lit. e) din Codul de procedură penală, un mijloc de probă.

27. Curtea a reținut că deși norma procesual penală nu definește sintagma „specialist care funcționează în cadrul organelor judiciare”, prin actele normative edictate, conform atribuțiilor sale constituționale prevăzute la art. 61 alin. (1) din Constituție și în marja de apreciere prevăzută de acestea (de exemplu, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 43/2002 privind Departamentul Național Anticorupție), legiuitorul a stabilit domeniile de competență ale specialiștilor ce urmează să își

desfășoare activitatea în cadrul organelor judiciare, condițiile de numire a acestora și statutul lor. Constatările tehnico-științifice efectuate de către acești specialiști constituie mijloc de probă, în sensul dispozițiilor art. 172 și următoarele din Codul de procedură penală, iar acest mijloc de probă poate fi contestat de către părțile interesate atât în cadrul procedurii în camera preliminară, prin invocarea de excepții referitoare la legalitatea și temeinicia actelor de urmărire penală, cât și în etapa judecătorească, conform dispozițiilor procesuale penale referitoare la administrarea probelor (Decizia nr. 791 din 15 decembrie 2016, precitată, paragrafele 25 și 26).

28. Cât privește dispozițiile art. 172 alin. (12) din Codul de procedură penală, Curtea a reținut că textul de lege criticat, astfel cum a fost modificat prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 18/2016, dispune cu privire la posibilitatea efectuării unei expertize, atunci când concluziile raportului de constatare sunt contestate. În redactarea anterioară modificării prin ordonanța mai sus menționată, efectuarea unei expertize era obligatorie dacă părțile contestau concluziile raportului de constatare.

29. Curtea a observat că dispozițiile art. 172 alin. (12) din Codul de procedură penală nu refuză dreptul suspectului/ inculpatului sau al oricărei alte persoane interesate de a contesta concluziile raportului de constatare, ci conferă organului judiciar competența de a aprecia asupra utilității efectuării unei expertize. Împrejurarea că, subsecvent constatării, efectuarea unei expertize este condiționată de aprecierea necesității sale, indiferent dacă această necesitate este impusă de existența unei nelămuriri a organului judiciar ori de aspectele învederate de către părți în momentul contestării raportului de constatare, nu este de natură a aduce atingere dreptului la apărare al părților, care au posibilitatea de a formula cereri în fața organului de urmărire penală și a instanțelor judecătorești, de a solicita administrarea oricăror probe în apărarea lor, inclusiv de a solicita efectuarea unei expertize și de a exercita căile de atac prevăzute de lege.

30. De asemenea, Curtea a constatat că nu poate fi primită critica potrivit căreia organele judiciare se pronunță în mod discreționar asupra necesității administrării unei expertize în cauză, cu atât mai mult cu cât, în conformitate cu prevederile art. 103 alin. (2) din Codul de procedură penală, dispunerea condamnării se poate realiza doar atunci când acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă. Acest fapt conferă procedurii caracter echitabil, deoarece — pe lângă faptul că, potrivit dispozițiilor art. 4 alin. (2) din Codul de procedură penală, orice îndoială în formarea convingerii organelor judiciare se interpretează în favoarea suspectului/ inculpatului — principiul liberei aprecieri a probelor nu este unul absolut, fiind limitat de existența unor mijloace compensatorii care să asigure existența unui echilibru suficient între acuzare și apărare. În acest sens, instanța de contencios constituțional a invocat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, respectiv Hotărârea din 2 iunie 2005, pronunțată în *Cauza Cottin împotriva Belgiei* (paragraful 29), Hotărârea din 12 iulie 1988, pronunțată în *Cauza Schenk împotriva Elveției*, paragraful 46, și Hotărârea din 19 iulie 1995, pronunțată în *Cauza Kerojarvi împotriva Finlandei*, paragraful 42.

31. Or, Curtea a reținut că, în faza de urmărire penală, suspectul/ inculpatul are, între altele, dreptul de a consulta dosarul, dreptul de a propune administrarea de probe în condițiile prevăzute de lege, de a ridica excepții și de a pune concluzii, dreptul de a formula orice alte cereri ce țin de soluționarea laturii penale și civile a cauzei; persoana vătămată și partea civilă au dreptul de a propune administrarea de probe de către organele judiciare, de a ridica excepții și de a pune concluzii, precum și dreptul de a adresa întrebări experților, iar partea responsabilă civilmente își exercită drepturile în limitele și în scopul soluționării acțiunii civile (art. 81 și următoarele din Codul de procedură penală). Curtea a reținut că, tot astfel, în

cursul procedurii de cameră preliminară, părțile interesate pot formula cereri și excepții privitoare la verificarea legalității administrării probelor și a efectuării actelor de către organele de urmărire penală. Mai mult, Curtea a constatat că, în acord cu prevederile art. 374 alin. (5), (6) și (9) din Codul de procedură penală, în faza de judecată, președintele întrebă procurorul, părțile și persoana vătămată dacă propun administrarea de probe, iar în cazul în care se propun probe trebuie să se arate faptele și împrejurările ce urmează a fi dovedite, mijloacele prin care pot fi administrate aceste probe locul unde se află aceste mijloace, respectiv, în ceea ce privește martorii și experții, identitatea și adresa acestora. Aceasta întrucât, potrivit art. 100 alin. (2) din același cod, „în cursul judecății, instanța administrează probe la cererea procurorului, a persoanei vătămate sau a părților și, în mod subsidiar, din oficiu, atunci când consideră necesar pentru formarea convingerii sale”, sens în care, în procesul de evaluare a probelor, condamnarea se poate dispune doar atunci când instanța are convingerea că acuzația a fost dovedită dincolo de orice îndoială rezonabilă [art. 103 alin. (2) din Codul de procedură penală]. Totodată, procurorul, persoana vătămată și părțile pot cere administrarea de probe noi și în cursul cercetării judecătorești, iar, după audierea inculpatului, a persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente, se procedează la administrarea probelor încuviințate [art. 374 alin. (9) și art. 376 alin. (3) din Codul de procedură penală].

32. Așa fiind, Curtea a reținut, prin decizia mai sus citată, că dispozițiile de lege criticate nu încalcă dreptul la un proces echitabil consacrat de prevederile art. 6 din Convenție, deoarece partea interesată beneficiază de garanțiile dreptului la un proces echitabil, sens în care eventualele dificultăți cauzate apărării prin limitarea drepturilor sunt suficient contrabalansate de procedurile urmate de autoritățile judiciare, putând susține în fața instanței de judecată toate apărările necesare în condiții de contradictorialitate cu acuzația.

33. În concluzie, Curtea a constatat că împrejurarea că nu este obligatorie efectuarea unei expertize — în cazul în care concluziile raportului de constatare sunt contestate — are ca scop asigurarea dreptului la un proces echitabil prin soluționarea cu celeritate a cauzei, întrucât, în caz contrar, s-ar permite prelungirea nejustificată a rezolvării cauzei printr-o simplă contestare a raportului, cu toate că dispunerea unei expertize nu este utilă soluționării speței, fiind lămurite toate aspectele cu privire la faptele și împrejurările cauzei, precum și cu privire la persoana suspectului/inculpatului.

39. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Zilanrom Trading — S.R.L. din Afumați și Ozturk Saim în Dosarul nr. 61/116/2016 al Tribunalului Călărași — Secția penală și constată că dispozițiile art. 10 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale și ale art. 172 alin. (12) din Codul de procedură penală sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Tribunalului Călărași — Secția penală și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I. Pronunțată în ședința din data de 20 octombrie 2020.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
prof. univ. dr. **VALER DORNEANU**

Magistrat-asistent,
Cristina Teodora Pop

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2021 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	1.310	360	131
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	1.640		150
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	2.460		220
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	470		50
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	1.880		170
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	1.750		160
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	600		55
8.	Colecția Legislația României	500	130	
9.	Colecția Hotărâri ale Guvernului României	800		75

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2021 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	60	150	380	910	2.000	550	1.380	3.450	8.280	18.220
ExpertMO	100	250	630	1.510	3.320	1.000	2.500	6.250	15.000	33.000

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	70	180	450	1.080	2.380	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	120	300	750	1.800	3.960	1.200	3.000	7.500	18.000	39.600

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	100 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; C.I.F. RO427282,
 IBAN: RO55RNCB0082006711100001 Banca Comercială Română — S.A. — Sucursala „Unirea” București
 și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică a Municipiului București
 (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
 Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, internet: www.monitoruloficial.ro
 Adresa pentru publicitate: Centrul pentru relații cu publicul, București, șos. Panduri nr. 1,
 bloc P33, parter, sectorul 5, tel. 021.401.00.73, fax 021.401.00.71 și 021.401.00.72
 Tiparul: „Monitorul Oficial” R.A.

